

Protocol groepsindeling

§ 1. Inleiding

De school heeft tot taak het onderwijs zodanig in te richten dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het onderwijs moet door de school worden afgestemd op de voortgang van de ontwikkeling van de leerlingen. Dat onderwijs vindt plaats in een groep. Voor de kinderen, de leerkrachten en de school is de samenstelling van de groep van groot belang. De school heeft met het oog op een zorgvuldige besluitvorming onderliggend "Protocol groepsindeling" opgesteld waarin beschreven staat:

- de beleidsuitgangspunten m.b.t. de groepsindeling;
- de criteria en aandachtspunten aan de hand waarvan de plaatsing in de groepen geschiedt; én
- de procedure die daarbij gehanteerd wordt.

§ 2. Beleid groepsindeling

Obs De Twa Finken is een grote school en werkt meestal in homogene jaargroepen. Soms zijn wij genoodzaakt om in verband met het leerlingenaantal te werken met combinatiegroepen. Naast het feit dat de beschikbare formatie ons hiertoe soms dwingt, zien wij heel duidelijk ook de pedagogische en didactische voordelen ervan. Door te werken met combinatiegroepen:

- a. ervaren de kinderen - meer dan in een homogene groep - dat we allen van elkaar (mogen) verschillen - dat je soms de "mindere" of "jongere" bent, maar ook de "meerdere" of "oudere" kunt zijn. Deze ervaring bevordert kinderen hun competentiegevoel en zelfvertrouwen alsmede het vertrouwen dat ze "groeien".
- b. Daarnaast worden de kinderen ook uitgedaagd om meer zelfstandigheid aan de dag te leggen, daar de groepsleerkracht niet elk moment beschikbaar is voor de eigen jaargroep, omdat hij / zij instructie moet geven aan de andere groep. Tegelijkertijd worden de kinderen daardoor ook uitgenodigd om elkaar te helpen en samen te werken. Is de leerkracht niet beschikbaar, heb je het eerst zelf geprobeerd maar kom je er niet uit, dan is er mogelijk een klasgenootje die je kan helpen. Dat geldt niet alleen binnen de eigen jaargroep, maar ook tussen de jaargroepen. Ook dat bevordert bij kinderen hun zelfvertrouwen; immers kinderen die in de oudere jaargroep wat "zwakker" zijn kunnen kinderen uit een jongere jaargroep heel goed helpen.
- c. Tenslotte biedt het werken met combinatiegroepen - binnen bepaalde grenzen - de mogelijkheid voor de leerkracht om kinderen die op een eigen leerlijn zitten instructie te laten volgen bij de oudere of jongere jaargroep, waardoor ook voor deze kinderen meer "interactie" mogelijk is tijdens het leren.

Het werken met combinatiegroepen vraagt wel meer van de pedagogisch-didactische vaardigheden van de leerkracht dan wanneer gewerkt wordt met homogene jaargroepen. Met name op het terrein van het klassenmanagement; het vraagt een zeer goede voorbereiding en een heldere structuur in de dag. Tegelijkertijd zijn dit vaardigheden die we van elke goede leerkracht mogen verwachten.

De uitgangspunten:

Bij het samenstellen van de groepsindeling gaan we in beginsel uit van de volgende twee uitgangspunten:

Het 1ste uitgangspunt is: We werken met combinatiegroepen van maximaal twee jaargroepen! Indien de formatie (groepsaantallen) het toelaat willen wij in ieder geval groep 3 niet in een combinatie plaatsen.

Indien de formatie het toelaat om toch homogene groepen te formeren, dan geven wij er de voorkeur aan om groep 3 - met name het eerste deel van het schooljaar, maar zo mogelijk het

gehele schooljaar - niet in een combinatie te plaatsen. In de eerste helft van het schooljaar vraagt het aanvankelijk leesonderwijs en rekenonderwijs veel instructie en begeleiding, ook bij de “zelfstandig werken – opdrachten”.

Is dit niet mogelijk binnen de beschikbare formatie dan wordt gekeken hoe deze groepen eventueel extra ondersteund kunnen worden in de vorm van de inzet van een onderwijsassistent of een extra leerkracht delen van de week.

Let wel! Groepen 1 / 2 zijn door de tussentijdse (4 jarigen) instromers (ook wel “groep nul” genoemd), zogenaamde “groeigroepen”.

Het 2de uitgangspunt is: We realiseren een zo evenwichtig mogelijke verdeling van het aantal leerlingen over de groepen – bij voorkeur tussen minimaal 15 en maximaal 28 leerlingen! ¹ Zowel te kleine groepen als te grote groepen zijn niet wenselijk. Onze ervaring is dat een te kleine groep – d.w.z. < 15 lln. – het risico met zich meebrengt dat de werksfeer te informeel en te individueel wordt ten koste van de ontwikkeling van de zelfstandigheid en de productiviteit. Daarentegen kan bij een te grote groep – d.w.z. > 28 leerlingen, zeker in een combinatiegroep (uitgangspunt 1), de begeleiding van de verschillende jaargroepen en subgroepjes onder druk komen te staan.

Het 3de uitgangspunt is dat er binnen een bouw evenwichtige combinatiegroepen zullen zijn, dus bij het samenvoegen van bijv twee groepen 4 en twee groepen 5 zullen er drie combinatiegroepen 4-5 zijn. We gaan dan niet voor de keuze van 1 groep 4, 1 groep 4-5 en 1 groep 5.

Naast deze 3 uitgangspunten m.b.t. de groepsindeling is uiteraard de formatieregeling het financieel uitgangspunt waarbinnen we moeten opereren, gekoppeld aan de keuzes die we maken m.b.t. voldoende ambulante tijd voor directie, coördinatoren, intern begeleiders en directie assistent.

Daarnaast geldt dat voor wat betreft de “bemensing” – welke leerkracht voor welke groep – uitgangspunten gelden als:

- We streven er naar het aantal verschillende leerkrachten voor één groep te beperken (bijvoorkeur maximaal 2 leerkrachten voor één groep);
- We streven er naar om groepen niet te veel jaren achtereen door dezelfde leerkracht te laten begeleiden. (Let wel! Twee jaar is gelet op het feit dat de school met combinatieklassen gaat werken een gegeven).

Kortom: In algemene zin geldt dat we zo goed mogelijk kijken naar de stabiliteit en continuïteit van het onderwijsleerproces voor alle groepen in zijn totaliteit.

§ 3. Criteria en aandachtspunten bij het samenstellen van de groepen

Gelet op bovenstaande uitgangspunten is het soms noodzakelijk om een groep te splitsen. De samenstelling van een jaargroep is normaliter afhankelijk van de instroom. Op het moment dat een groep gesplitst moet worden, kan de school de samenstelling van de groep beïnvloeden, zodat een zo optimaal mogelijk functionerende combinatiegroepen ontstaat. Hieronder verstaan wij: een combinatiegroepen waar een goed pedagogisch (werk)klimaat heerst en waarmee didactisch goed gewerkt kan worden.

Ouders mogen van de school verwachten dat de school zorgvuldig met de belangen van hun kind en die van de andere kinderen omgaat en ter zake een gemotiveerde beslissing neemt. Het betreft echter een complexe afweging waarbij zeer veel factoren op het niveau van de individuele leerling en de groep een rol spelen. De school heeft met het oog op een zorgvuldige besluitvorming daarom de volgende criteria / aandachtspunten vastgesteld aan de hand waarvan

¹ *Als we een schooljaar starten met een groep 1, kan het bij uitzondering zo zijn dat deze groep kleiner is dan 15 leerlingen*

de plaatsing in de groepen geschiedt. De uiteindelijke indeling zal gebaseerd zijn op het samengaan van deze verschillende criteria / aandachtspunten.

Criteria / aandachtspunten bij het splitsen van een groep:

Op het niveau van de individuele leerlingen:

a. Sociale aansluiting:

- We streven er naar dat elk kind qua sociaal-emotioneel ontwikkeling voldoende aansluiting vindt bij zijn klasgenootjes;
- We streven er naar dat elke leerling tenminste bij één vriendje / vriendinnetje in de eigen jaargroep zit behalve als de vriendschap een negatief effect heeft op de leerprestaties en het groepsproces. Hiertoe maken we een sociogram;

b. Cognitieve aansluiting en begeleiding:

- We streven er naar dat elk kind qua cognitieve ontwikkeling voldoende aansluiting vindt bij zijn/haar klasgenootjes (binnen de eigen jaargroep of een hogere / lagere jaargroep);
- We streven er naar dat leerlingen met specifieke onderwijs- en zorgbehoeften zo optimaal mogelijke begeleiding en aandacht kunnen krijgen (in relatie tot de samenstelling van de totale (combinatie)groep);

c. Fysieke aansluiting:

- We streven er naar dat elke kind qua fysieke ontwikkeling voldoende aansluiting vindt bij zijn klasgenootjes (o.a. qua lengte en fysieke ontwikkeling van de leerling);

d. Broertjes en zusjes:

- We streven er naar om oudere / jongere broertjes en zusjes niet bij elkaar in één groep te plaatsen. (Bij tweelingen wordt aan de ouders gevraagd of splitsing wenselijk of onwenselijk is maar het heeft onze voorkeur om ze niet in één groep te plaatsen.);

Op het niveau van de groep en de school:

a. Verhouding jongens en meisjes:

- We streven naar een zo evenwichtig mogelijke verdeling van jongens en meisjes in de totale groep;

b. De onderwijsbehoefte van de totale groep:

- We streven er naar dat binnen de parallelgroepen (twee verschillende combinatiegroepen) de specifieke onderwijs- en zorgbehoeften zo evenwichtig mogelijk verdeeld zijn. De zorgbehoefte van de totale (combinatie)groep moet dusdanig zijn dat het voor de leerkracht organisatorisch en inhoudelijk “werkbaar” is. Dit heeft ook betrekking op het gedrag; bepaalde gedrags(stoornissen) / problematiek verdragen elkaar minder dan andere (zie ook c.);
- We streven er naar om specifieke zorgbehoeften welke overeenkomen bij elkaar te plaatsen, zodat effectief gewerkt kan worden (clusteren van specifieke zorg);
- We streven er naar dat de subgroep qua samenstelling van elkaar kan blijven leren; d.w.z. we geven de voorkeur aan heterogene groepen boven homogene groepen, mits de “diversiteit” binnen de combinatiegroep in totaliteit organisatorisch en inhoudelijk nog goed “verantwoord” is.

c. De “sociale” samenstelling van de groep:

- We streven er naar om de groepen dusdanig samen te stellen dat de “dynamiek” van de groep zo optimaal mogelijk is en de continuïteit van het onderwijsleerproces zo goed mogelijk gegarandeerd kan worden;

d. Tussentijdse instromers:

- We streven er naar om tussentijdse instromers zo evenwichtig mogelijk te verdelen over de subgroepen;

Overplaatsing gedurende het schooljaar als pedagogisch/didactische maatregel

In zeer uitzonderlijke gevallen kan het - in het kader van een pedagogisch didactische maatregel - gewenst of zelfs noodzakelijk zijn om een leerling gedurende het schooljaar over te plaatsen naar

een andere subgroep / combinatiegroep. Dit vindt niet eerder plaats dan nadat een gesprek met de ouders en leerkrachten heeft plaatsgevonden, waarin de belangen van de leerling zijn besproken. Het uiteindelijke besluit tot een overplaatsing wordt door de school, in de persoon van de directeur, genomen.

§ 4. Procedure groepsindeling (vanaf het schooljaar 2009-2010)

- Begin januari wordt gekeken op basis van de beschikbare formatie² welke groepsindeling / combinatiegroepen voor het volgende schooljaar het beste geformeerd kunnen worden. Deze verdeling van de groepen wordt besproken in de medezeggenschapsraad (de leden van de raad vragen we om advies). Indien mogelijk wordt hier uiterlijk vóór 1 maart een beslissing over genomen. Deze beslissing zal worden voorgelegd aan de MR, voor alle ouders worden geïnformeerd.
- Gedurende het gehele jaar observeren de leerkrachten de onderlinge relaties tussen de leerlingen (en er wordt jaarlijks rond de herfstvakantie in de (combinatie)groepen een sociogram afgenomen). Is het gelet op de gewenste groepsindeling noodzakelijk om een groep te splitsen, dan wordt rond april / mei (opnieuw) een sociogram afgenomen in deze groep.
- Eind mei / begin juni wordt in een teamvergadering – op voorstel van de huidige groepsleerkracht(en) en de betrokken IB-ers - een weloverwogen beslissing genomen over de splitsing van de groep; welke leerling wordt in welke subgroep geplaatst.
- Half juni wordt de definitieve indeling van de groepen schriftelijk bekend gemaakt aan de ouders. Indien gewenst kunnen ouders in een gesprek om een nadere toelichting vragen inzake de plaatsing van hun kind.
- Als de indeling van groepen gemaakt is en de ouders hebben de lijsten ontvangen, kunnen ook de leerkrachten verdeeld worden over de groepen.

§ 5. Individueel bezwaar

Ondanks de pogingen van de school om weloverwogen te komen tot een verantwoorde indeling van de groepen, kan het voorkomen dat school en individuele ouders - na het uitwisselen van de verschillende gezichtspunten in één of meerdere gesprekken - niet tot overeenstemming kunnen komen over de plaatsing van hun kind. Voor deze ouders geldt dat zij met betrekking tot de groepsindeling de mogelijkheid hebben om een schriftelijk te communiceren met het bestuur van het openbaar scholennetwerk Proloog.

² De definitieve formatie staat pas vast nadat het bestuurlijk formatieplan is vastgesteld. Door de complexiteit en de grote hoeveelheid scholen vindt de definitieve vaststelling veelal na maart plaats. In zeer uitzonderlijke gevallen, vindt de definitieve vaststelling plaats in juni.